

ZPRÁVODAJ

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce

www.cubp.cz http://osha.mpsv.cz www.vubp.cz www.bozpinfo.cz číslo 2/2005

Nové webové stránky

ČÚBP

Český úřad bezpečnosti práce (ČÚBP) dokončil migraci svého veřejného internetového portálu www.cubp.cz na vlastní server NEC, připojený k páteři poskytovatele internetového připojení Czech On Line. Současně byla změněna tvář portálu, jeho výtvarná podoba i jeho struktura.

Na stránkách Českého úřadu bezpečnosti práce je použit poměrně konzervativní styl vzhledu bez výrazně pohyblivých grafických prvků. Barevné schéma upřednostňuje čtivost a dobrou viditelnost založenou na umístění tmavého písma na bílém nebo velmi světlém podkladě.

Nový portál se otevírá úvodní stránkou, která vedle základních informací obsahuje také odkazy na tematické stránky úřadu a na stránky všech inspektorátů bezpečnosti práce (IBP). Pravá strana portálu pak nabízí odkazy na webové stránky zabývající se bezpečností práce, technických zařízení a ochranou zdraví při práci a na stránky ministerstev, která zastřešují tuto problematiku. Nad uvedenými odkazy je státní znak ČR, skrývající odkaz na portál státní správy www.statnisprava.cz.

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků na stránkách portálu ČÚBP je přístupná pouze ve formátu .pdf, je na pravé straně ještě odkaz na instalační soubor prohlížeče Adobe Reader, který umožňuje číst soubory ve formátu .pdf. Adobe Reader je volně přístupný program, jehož šíření není omezeno autorskými právy.

Odkazy na levé straně portálu vedou čtenáře ke stránkám úřadu a jednotlivých inspektorátů pomocí systému rubrik. Jeho členění odpovídá organizačnímu členění systému Českého úřadu bezpečnosti práce. Po odkazu na stránky Českého úřadu bezpečnosti práce následují odkazy na stránky jednotlivých inspektorátů bezpečnosti práce.

Kliknutím na rubriku s názvem organizační jednotky ČÚBP dojde k přechodu na novou internetovou stránku orientovanou svým obsahem na zvolenou organizační jednotku – konkrétní inspektorát nebo vlastní pražské sídlo ČÚBP. V systému rubrik se změnil pořadí - zvolená rubrika bude zobrazena na nejvyšším místě a pod ní budou následovat její podrubriky v podobě jednotlivých internetových odkazů.

Nová stránka veřejného webu www.cubp.cz splňuje legislativní požadavky na web veřejné správy včetně poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. a přístupu k elektronické podatelně Českého úřadu bezpečnosti práce.

Ing. Vojen Šafránek, ČÚBP

Průběh a výsledky informační kampaně v zemědělství

Po vstupu České republiky do EU se zaměstnavatelé setkávají v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci svých zaměstnanců s novými přístupy a požadavky. Ze strany EU byl v době přípravy ČR na vstup do EU velmi silný požadavek na přijetí příslušných směrnic do národní legislativy, po vstupu se jedná především o zavedení přijatých pravidel na samotných pracovištích. Zodpovědnost je zcela na bedrech zaměstnavatelů. Úlohou státu je poskytovat co nejvíce informací o nové legislativě a organizovat inspekční činnost jako dozor nad plněním stanovených požadavků.

Zemědělství patří v ČR dlouhodobě k oblastem s velmi vysokou četností pracovních úrazů, často se závažnými a trvalými následky a s finančními dopady pro zaměstnavatele. I když v zemědělství pracuje asi jen 2,5 % pojištěnců, podíl na celkovém počtu pracovních úrazů dosahuje téměř 6 %. Nejzávažnějších, tedy smrtelných pracovních úrazů vzniklo v minulém roce v zemědělství 13, to je víc jak 7 % z celkového počtu.

Proto Český úřad bezpečnosti práce ve spolupráci s odborníky z Dánska v rámci PHARE TWINNING PROJECT vyhlásil pro rok 2004 informační kampaň na podporu BOZP v zemědělství.

Cílem kampaně bylo nejen zvýšit právní povědomí, upozornit na nejčastější rizika a nedostatky a příčiny PÚ, ale i poradenská činnost. Naučit cílovou skupinu, jak tato rizika omezovat a odstraňovat. Cílem nebyla represe, ale prevence.

Kampaň byla zaměřena na:

- chov skotu - pracovní a technologické postupy (PaTP), zásady bezpečného vstupu a zacházení se zvířaty, bezpečné provádění veterinárních zákroků a ošetřování,
- stroje a zařízení - požadovaný technický stav strojů (traktory), zakrytí kloubových a hnacích hřídelů, způsob provádění čistění a údržby a pracovní a technologické postupy (P a TP).

Uvedené zaměření kampaně bylo zvoleno proto, že dosavadní stav jasně vypovídá o tom, že v těchto oblastech dochází nejčastěji k porušování předpisů a k pracovním úrazům.

Cílovou skupinou byla zemědělská firma s max. 20 zaměstnanci, do přibližně 1000 ha obhospodařované plochy. Velikost cílové skupiny vycházela ze skutečnosti podložené analýzou, že právě u těchto podnikatelských subjektů dochází nejčastěji k porušování předpisů.

Oficiální vyhlášení a zahájení kampaně bylo na odborném semináři k BOZP v zemědělství v rámci doprovodného programu výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích dne 27.8.2004 za účasti zástupce dánské strany a předsedy ČÚBP.

Výsledky kampaně:

Osobními návštěvami bylo osloveno 535 zemědělských organizací. Průměrný počet oslovených firem na jeden inspektorát činil 66. Ostatní aktivity podporující osvětu, propagaci a informovanost o BOZP uskutečněné v rámci kampaně: články v tisku - celkem bylo otištěno 10 článků, vždy šlo o články v regionálním tisku, tisk centrální neprojel o kampaň zájem, proběhly 2 tiskové konference. Tiskovou konferenci k zahájení

kampaně lze hodnotit jako velmi dobrou, předcházet jí rozhovor pro Radio Faktor, poté poskytl předseda ČÚBP rozhovor pro regionální TV GIMI. Uskutečnilo se 23 seminářů pro odbornou veřejnost. Proběhlo setkání ke kampani s předsedou Odborového svazu PZV-ASO. dále rozhovor pro regionální TV v Hradci Králové a bylo poskytnuto individuální poradenství pro celkem 63 zemědělských firem k dalším otázkám BOZP. Poměrně velký rozsah ostatních aktivit výrazně přispěl k celkově příznivému vyznění kampaně. Součástí návštěv zemědělských firem bylo i ověření správnosti analýzy výchozího stavu. Ukázalo se, že jednotlivé pracovní operace jsou nejméně v 25 % prováděny nesprávným způsobem odporujícím zásadám bezpečné práce, což potvrdilo správnost zaměření kampaně. O tom ostatně vypovídá i počet PÚ u oslovených firem ze posledního roku:

- při chovu skotu: SPÚ: 3 ostatní PÚ: 473
- při práci se stroji: SPÚ: 1 ostatní PÚ: 537.

Z uvedených počtů pracovních úrazů vyplývá, že u navštívených organizací je četnost pracovních úrazů i četnost smrtelných pracovních úrazů přibližně dvojnásobná než je průměr. Cílová skupina byla zvolena správně. Důležitou součástí kampaně byla zpětná vazba, tj. názor oslovených firem na celou akci a na poskytnuté informační materiály. Jejich využití bylo z 43 % hodnoceno velmi dobře, dobře z 55 %.

Nejlépe byla hodnocena brožurka „Zemědělství a pracovní rizika“, na druhém místě pak brožura „Jedná se o vaši bezpečnost“. Lze konstatovat, že všechny materiály měly úspěch. O materiály projevil zájem i odborové svazy, profesní sdružení a poradenské agentury.

Každá dobře vedená kampaň by měla sloužit též jako nástroj pro výuku k tomu, jak v budoucnu dnešní, ne zcela ideální stav, zlepšit. Proto součástí výstupů z této kampaně jsou návrhy do budoucna, včetně toho, jak snížit počty a závažnost PÚ, a to:

- opakovat podobnou kampaně, zahrnout do nich i otázky ekonomických dopadů pracovní úrazovosti,
- realizovat kampaně s užším zaměřením, které mohou být konkrétnější a lépe načasované,
- působit na zlepšení odborné úrovně „poradců“ v oblasti BOZP, např. snahou o vydání závazného právního předpisu, organizováním odborných seminářů pro veřejnost apod.,
- osvětou působit na zlepšení kvalifikační struktury zaměstnanců v zemědělství.

Na závěrečném semináři k celému projektu, který proběhl 6.1.2005 v Praze, se s těmito doporučeními do budoucna ztotožnila i dánská strana. Lze říci, že cílů a očekávaných výsledků kampaně bylo dosaženo. O kampaň projevil výrazný zájem odborové organizace a profesní sdružení. Za dobré výsledky patří dík všem, kteří se na kampani podíleli, zejména pak zástupcům dánské strany.

Ing. Vladimír Toman

IBP pro Jihočeský kraj a Vysočinu se sídlem v Českých Budějovicích

Bezpečnost provozu zásobníkových ohřivačů užitkové vody ohřívajících vodu teplem teplotnosné látky (středotlakou parou, horkou vodou) a nebo el. proudem

Celorepubliková kontrola bezpečnosti provozu zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody, ohřívající vodu teplem teplotnosné látky (středotlakou parou, horkou vodou) a nebo elektrickým proudem, byla v roce 2004 (č. 04.1.07) pokračováním hlavního celorepublikového úkolu č. 03.1.07 z předcházejícího roku tak, aby bylo prověřeno co nejvíce subjektů.

Kontrola byla zvolena jako preventivní opatření k události ze dne 1. dubna 2002 v Lounech. Při této události došlo k roztržení pláště ohřivače teplé užitkové vody s následným zřícením části panelového domu a k úmrtí 6 osob. I v minulosti došlo k podobným případům, při kterých se vyskytly úrazy osob a došlo také k velkým škodám na majetku.

Předmětem kontroly byla prověrka způsobu provozu a provádění údržby zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody, které provozují organizace nebo podnikající fyzické osoby se zaměřením na oblasti ubytování a zásobování výstavby otopnou a teplou užitkovou vodou.

Inspektoři bezpečnosti práce vycházeli při výběru dozorovaných subjektů jednak z podkladů výrobce, ale i z poznatků ve svém regionu se zaměřením na zásobníkové ohřivače teplé užitkové vody i od jiných výrobců.

Cílem úkolu bylo zvýšení bezpečnosti provozu zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody ohřívajících vodu teplem teplotnosné látky a nebo elektrickým proudem. Hlavní kontrolní činnost byla zaměřena na systém prevence a jeho funkčnost, zabezpečující, aby k obdobným nehodovým událostem jako v Lounech nedocházelo.

Kontrola byla provedena u všech známých subjektů, které provozují zásobníkové ohřivače teplé užitkové vody, ale i od jiných výrobců o objemu 800 l a vyšším.

Kontrola dodržování požadavků bezpečnosti práce a technických zařízení při jejich provozu, údržbě, ale i po opravě byla zaměřena na tento okruh otázek:

1. Systém vyhledávání rizik, seznamování pracovníků s těmito riziky.
2. Odborná způsobilost obsluhy.
3. Revize a zkoušky tlakových zařízení podle předpisů.
4. Provéření, vyzkoušení a revize elektrických zařízení zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody.
5. Ochrana před nebezpečným dotykovým napětím živých a neživých částí.

V návaznosti na rok 2003 (pozn. bylo zkontrolováno 590 subjektů), tak z celkového počtu provedených dozorů v roce 2004 u 512 subjektů bylo celkem zjištěno 3 583 závad, s celkovým průměrem 7 závad/1 subjekt, což znamená pokles počtu závad o cca 1/4 proti roku 2003. Tento pokles vyplývá i z důsledku vzájemné informovanosti organizací o záměru prováděné prověrky.

Z výsledků prověrky v roce 2003 byly provedeny následné dozory u 25 subjektů v roce 2004. Tyto následné kontroly u provozovatelů zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody byly uskutečněny v případech, kdy inspektorát bezpečnosti práce vydal rozhodnutí k odstranění zjištěných závad podle § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 174/1968 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jednalo se o ty případy, kdy při kontrole v roce 2003 byly zjištěny závažné nedostatky, jako např. provozovatel nezajišťuje revize a zkoušky tlakových zařízení ve stanovených termínech nebo revize a zkoušky jsou prováděny, ale provozovatel zařízení zjištěné závady

neodstraňuje.

Vyhledávání a vyhodnocení rizik spojených s provozem, obsluhou, údržbou a opravami zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody a souvisejících technických zařízení nebylo provozovateli kontrolovaných subjektů většinou provedeno dostatečně.

Specifická rizika elektrických ohřivačů nebyla v řadě případů provozovateli vyhodnocena a to zejména rizika vyplývající z možnosti nárůstu teploty a tlaku v důsledku případného selhání bezpečnostních obvodů elektrických zařízení.

Ve všech případech, kdy byla tato rizika vyhledána a vyhodnocena, byla přijata opatření vedoucí k jejich snížení. Dozorované organizace seznamují své zaměstnance s těmito riziky v rámci pravidelných školení BOZP.

Dozorem bylo zjištěno, že zaměstnavatelem nebylo dostatečně provedeno vyhledání rizik spojených s provozem zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody a v některých případech provozovatel nepřijal opatření k jejich odstranění, čímž došlo k porušení § 132a odst. 3 zákoníku práce - 328 závad. U dokumentace tlakových nádob bylo zjištěno, že neobsahuje provozovatelem vypracovaný místní provozní předpis pro zásobníkové ohřivače teplé užitkové vody nebo provozní řád, který musí stanovovat zásady bezpečného způsobu provozu, obsluhy a provozní údržby, dále i způsob a četnost kontrol zabezpečovacího zařízení ohřivače a elektrického zařízení – porušení § 4 vyhlášky č. 48/1982 Sb., v platném znění a § 4 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. – 345 závad.

Dále bylo zjištěno, že u dozorovaných organizací jsou zpracovány seznamy OOPP, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků. Příslušné OOPP jsou jednotlivým pracovníkům vydávány. Nedostatky v kvalifikaci odborné obsluhy zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody byly zjištěny ve 42 případech. Zařízení obsluhovaly osoby bez příslušné kvalifikace tak, aby bylo prokázáno, že je seznámena s provozními předpisy a funkcí ohřivače, jak je uloženo místním provozním předpisem a ČSN 06 0830 nebo ČSN 69 0012, čímž došlo k porušení § 132 odst. 4 a § 134b odst. 1 zákoníku práce v 30 případech nebo osoby nebyly pravidelně školeny a přezkušovány nebo byly při školeních uváděné neplatné předpisy a normy nebo nebyla ověřena zdravotní způsobilost obsluhy pro

práci v noci podle § 99 odst. 4 zákoníku práce nebo zaměstnanci nebyli dostatečně proškoleni o bezpečnostních předpisech, které je nutno během provozu elektricky vytápěných zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody dodržovat dle ČSN EN 60519-1. Tyto nedostatky se objevovaly jak u podnikajících fyzických osob a středně velkých organizací, tak i u největších podniků.

Při prověřování, zda zásobníkové ohřivače teplé užitkové vody jsou pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány, byly zjištěny nedostatky v 517 případech – porušení § 134a odst. 1 písm. c) zákoníku práce. Mnohé organizace pokládají zásobníkové ohřivače teplé užitkové vody v jakémkoliv provedení za netlakové a proto jim nevěnují potřebnou pozornost.

Pokračování na straně 3

Aktuální nabídka publikací VÚBP

Řada BEZPEČNÝ PODNIK

Bezpečnost zařízení pro plynulou dopravu nákladů a bezpečnost jejich provozu

Zařízení pro plynulou dopravu nákladů (tzv. dopravníky) jsou častou příčinou úrazů, a to i úrazů s následkem smrti. Smyslem příručky je poukázat na rizika a nejčastější chyby osob, které vedou k úrazům při obsluze těchto zařízení a zároveň podat návod, jak rizikům vedoucím k vážným poškozením zdraví předcházet.

125 Kč/publikace

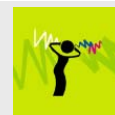
(pro členy Klubu BOZP 10% sleva)

+ 5 % DPH.

Kontaktní osoba:

Jaroslava Hejtíková, NIVOS,
Výzkumný ústav bezpečnosti práce,
Jeruzalémská 9, 116 52 Praha 1,
tel. 221 015 889, fax 224 210 494,
hejtikova@vubp-praha.cz, www.vubp.cz

EVROPSKÝ TÝDEN BOZP 2005 HLUKU STOP!

Ochrana zdraví před nepříznivými účinky hluku Seminář na podporu malého a středního podnikání

	Datum	Místo konání
1.	27. 9. 2005	Výzkumný ústav bezpečnosti práce, Jeruzalémská 9, Praha 1
2.	6. 10. 2005	Výzkumný ústav bezpečnosti práce, Jeruzalémská 9, Praha 1
3.	18. 10. 2005	Hotel Kozák, Horova 30, Brno

Organizátor: VÚBP, NIVOS, Jeruzalémská 9, 116 52 Praha 1, tel.: 221 015 891, tel. + fax: 224 210 494, e-mail: neumannovab@vubp-praha.cz

Další informace: www.bozpinfo.cz rubrika Kalendář akcí nebo <http://osha.mpsv.cz> rubrika Správná praxe

Často byly zjišťovány zejména závady spočívající v neplnění povinností provozovatele zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody a souvisejících technických zařízení pravidelně ověřovat funkci jejich zabezpečovacích zařízení (pojistné ventily, tepelné pojistky, termostaty, atd.) dle standardu a pokynů výrobce pro údržbu zařízení.

Při porovnání výsledků kontrol v roce 2003 a 2004 možno konstatovat, že se stav nezměnil. Nedostatků ve vybavení bezpečnostní aparaturou, nebo v její funkčnosti byly zjištěny ve 139 případech. Nejčastěji chyběly tlakoměry a zkušební kohouty. Rovněž byly zjištěny i systémy nevybavené zpětnou klapkou, dokonce i teploměrem nebo teploměrnou jímkou především u dovážených zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody, jako např. zásobníkové ohřivače. Při montáži a připojování zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody do systémů nejsou respektována ustanovení ČSN 06 0830 a zařízení nejsou osazována předepsanou armaturou.

Dále bylo u některých zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody zjištěno, že nebyla provedena úprava tak, aby tepelná pojistka vypínala při překročení nastavené havarijní teploty elektrického zásobníkového ohřivače teplé užitkové vody nezávisle na hlavním obvodu. Nefunkčnost regulace teploty a tepelné pojistky může způsobit havárii, i když tlaková část, včetně zabezpečovacího zařízení, je provozuschopná a funkční tím, že nezabrání přehřátí vody. Při bodu varu kapaliny, která odpovídá přetlaku vody, dochází k expanzi na tak velký objem páry, že kapacita pojistného ventilu není schopna toto množství páry odpustit tak, aby se dále nezvyšoval tlak v zásobníkovém ohřivači teplé užitkové vody i při otevřeném pojistném ventilu. Průtočné množství pojistného ventilu je stanoveno na odpouštění expanzního nárůstu objemu vody o teplotě 65 °C, nejvýše však do 110 °C.

Z poznatků zjištěných při provádění dozorů v rámci úkolu v roce 2003 a 2004 lze jednoznačně říci, že u provozovatelů zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody, kde byl v minulosti proveden dozor, si obecně riziko uvědomují. Tito provozovatelé buď odstranili zjištěné nedostatky a nebo tyto staré ohřivače vyřadili z provozu a nahradili je bezpečnější formou ohřevu užitkové vody.

Nedostatků v této oblasti byly zjišťovány jak při uvádění do provozu, tak i během provozu. Provozovatelé nebyli schopni doložit provádění revizí elektrického zařízení v 1 případě, provedení kontroly po opravě elektrického zařízení ve 13 případech (§ 6 vyhl. č. 48/1982 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Ve 45 případech bylo zjištěno, že tam, kde revize prováděny jsou, zůstávají závady

zjištěné při revizích neodstraněny (§ 7 vyhl. č. 48/1982 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Dále bylo zjištěno, že ve zprávách o periodických zařízeních elektricky vytápěných zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody, nebyly zaznamenány např. funkční zkoušky tepelných pojistek, stykačů, hlavního vypínače, měření odporů zemních obvodů, izolačních odporů vodičů, pojistných ventilů, tepelných pojistek termostatů atd. podle standardu ČSN EN 60519-1 a pokynů od výrobce pro údržbu zařízení.

Příčinou zjištěných závad je nedostatečný systém kontroly stavu technické prevence a systém údržby ze strany pracovníků pověřených řízením nebo kontrolou nad zásobníkovými ohřivači teplé užitkové vody a souvisejících technických zařízení. Zde se také projevuje v mnoha případech i nedostatečná odbornost těchto pracovníků.

Některé elektrické zásobníkové ohřivače teplé užitkové vody jsou stále provozovány nad svoji životnost, aniž by byla provedena jejich oprava a výměna elektrických částí. Životnost těchto částí podle návodu výrobce je 10 let.

Zjišťované nedostatky v zajištění ochrany před úrazem elektrinou byly provozního charakteru. U živých částí je představovaly odstraněné nebo otevřené kryty a víka a chybějící zvýšená ochrana neživých částí. Při kontrole bylo zjištěno ve 33 případech porušení § 199 vyhl. č. 48/1982 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Závěrem možno konstatovat, že provedenými dozory ve stanoveném rozsahu byl cíl úkolu v roce 2004 splněn.

Celorepublikovou kontrolou bezpečnosti při provozu zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody ohřívajících vodu teplem teplotněsensitive látky (středotlakou párou nebo horkou vodou) nebo elektrickým proudem byly vytvořeny v kontrolovaných organizacích a u jednotlivých provozovatelů předpoklady ke zvýšení bezpečnosti těchto provozovaných tlakových zařízení.

Celkem bylo zkontrolováno v roce 2004 – 512 subjektů (pozn. v roce 2003 – 590 subjektů). V návaznosti na rok 2003 a vzhledem k cíli úkolu, byl v roce 2004 u některých subjektů proveden u 25 subjektů následný dozor. Opatření nařízená při dozoru v roce 2003 byla splněna ve všech kontrolovaných případech.

Při porovnání provedených dozorů v roce 2003 a 2004 je tendence snížení zjištěných závad v roce 2004. Z celkového průměru zjištěných závad v roce 2003 (9 závad/1 subjekt) byl pokles v roce 2004 na 7 závad/1 subjekt, což tento pokles znamená snížení závad o cca ¼ proti roku 2003. Pokles závad byl ovlivněn informovaností provozovatelů o bezpečnosti zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody a o záměru prováděné kontroly na těchto zařízeních.

Tato celorepubliková kontrola přispěla zejména:

- ke zlepšení vnitřního systému řízení bezpečnosti práce a k zavedení nebo případně ke zlepšení systému prevence rizik v této oblasti v souvislosti s provozem zásobníkových ohřivačů teplé užitkové vody;
- k vytvoření předpokladů zvýšení bezpečnosti provozovaných ohřivačů teplé užitkové vody u provozovatelů podrobených kontrole;
- k vyřazení starých ohřivačů TUV z provozu a tyto byly nahrazeny bezpečnější formou ohřevu užitkové vody.

Ing. Miroslav Koščo
garant pro tlaková a plynová zařízení
Český úřad bezpečnosti práce
odbor inspekčních činností

16. mezinárodní stavební veletrhy
20. – 24. září 2005
Pražský veletržní areál Letňany,
Praha 9

Doprovodný program k veletrhu

Společně bezpečně
– Pracovní setkání
odborně způsobilých osob
v prevenci rizik
22. 9. 2005

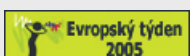
Pražský veletržní areál Letňany,
Konferenční sál č. 1

Bližší informace:
www.bozpinfo.cz rubrika Kalendář akcí
neumannovab@vubp-praha.cz
tel: 221 015 891

Evropský týden BOZP 2005

U příležitosti letošní informační kampaně Evropský týden BOZP 2005 zaměřené na hluk a hlučnou pracovní prostředí nabízíme informační, osvětové a propagační tiskoviny. Vaši pozornosti by neměly ujít nejnovější infolisty „FAKTA“:

- 56 Úvod do problematiky hluku při práci
- 57 Následky působení hluku při práci
- 58 Snižování hluku a protihluková opatření

Distribuci tiskovin v současné době zajišťují regionální inspektoráty bezpečnosti práce, krajské hygienické stanice, Český úřad bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.

Další tiskoviny jsou k dispozici ke stažení na internetové stránce českého Focal Pointu http://osha.mpsv.cz/good_practice/.

PREVENCE ZÁVAŽNÝCH HAVÁRIÍ

V roce 1999 byl vydán v souladu s právem Evropských společenství zákon č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který řeší systém prevence závažných havárií pro objekty a zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek v množství stejném nebo větším, než je množství uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu. Novelizován byl zákonem č. 258/2000 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., zákonem 82/2004 Sb. a v současné době se připravuje další změna tohoto zákona. Státní správu na úseku prevence závažných havárií v objektech nebo zařízeních, v nichž jsou umístěny nebezpečné chemické látky, vykonávají společně Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo vnitra, Česká inspekce životního prostředí, krajské úřady, Český báňský úřad, správní úřady odborného dozoru nad bezpečností práce a technických zařízení, správní úřady na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování a integrovaného záchranného systému, krajské hygienické stanice. Dle tohoto zákona se provádějí kontroly u provozovatelů, jejichž objekt nebo zařízení je zařazeno do skupiny A nejméně jednou za 3 roky a u provozovatelů, jejichž objekt nebo zařízení je zařazeno do skupiny B jednou ročně.

Objekt nebo zařízení je zařazeno do skupiny A, pokud množství nebezpečné látky uvedené v objektu nebo zařízení je stejné nebo větší, než je množství uvedené ve sloupci 1, a současně je menší než množství uvedené ve sloupci 2 tab. I nebo tab. II uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu, nebo součet poměrných množství nebezpečné látky zjištěný podle vzorce a za podmínek uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu je roven nebo je větší než 1. Objekt nebo zařízení je zařazeno do skupiny B, pokud množství nebezpečné látky uvedené v objektu nebo zařízení je stejné nebo větší než je množství uvedené ve sloupci 2 tab. I nebo tab. II uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu, nebo součet poměrných množství nebezpečné látky zjištěný podle vzorce a za podmínek uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu je roven nebo je větší než 1.

Poznatky a informace z kontrol podle zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, prováděných Inspektorátem bezpečnosti práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě.

Kontroly podle zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, u provozovatelů provádí Inspektorát bezpečnosti práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě (dále IBP) na základě schváleného ročního plánu kontrol. Ke konci roku 2004 spadalo do působnosti zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v Moravskoslezském kraji a Olomouckém kraji 31 objektů nebo zařízení, které již jsou zařazené do skupin A nebo B a 7 objektů nebo zařízení, které ještě nejsou zařazené do skupin (jedná se o objekty ve výstavbě, objekty, u kterých se zpracovávají studie týkající se dominoefektů). Do skupiny A je zařazeno 19 objektů nebo zařízení a do skupiny B je zařazeno 12 objektů nebo zařízení. V průběhu roku 2004 došlo k vyřazení 2 objektů nebo zařízení z působnosti zákona a nově bylo zařazeno 5 objektů nebo zařízení.

V roce 2004 bylo v Moravskoslezském kraji a Olomouckém kraji plánováno a provedeno 23 kontrol dle zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. U objektů zařazených do skupiny A bylo provedeno 13 kontrol a u objektů zařazených do skupiny B bylo provedeno 10 kontrol.

Cíl kontrol, provedených v roce 2004, byl zaměřen na splnění konkrétních přijatých opatření uvedených v bezpečnostním programu nebo bezpečnostní zprávě, na ověření aktuálnosti bezpečnostní dokumentace ve vztahu k reálnému stavu, na plnění nápravných opatření k odstranění nedostatků z minulých kontrol a splnění doporučení k doplnění bezpečnostní dokumentace.

Kontroly byly prováděny, jak podle zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, tak podle zákona č. 174/1968 Sb., ve znění pozdějších předpisů a byly zaměřené zejména na všeobecnou část – doporučení k doplnění bezpečnostní dokumentace, plnění opatření z bezpečnostní dokumentace, školení o bezpečnosti práce, odstranění nedostatků z minulých kontrol a odbornou část – skladování a nakládání s chemickými látkami, tlaková zařízení, plynová zařízení, elektrická zařízení.

Při těchto kontrolách podle zákona č. 174/1968 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bylo v roce 2004 zjištěno 125 závad. Na základě této skutečnosti byla vydána rozhodnutí na odstranění závad a vydány návrhy na opatření, které byly organizacemi přijaty k realizaci. V jednom případě bylo vydáno rozhodnutí dle § 6 odst. 2. písm. b) a byla uložena pokuta, za závažné porušení předpisů k zajištění bezpečnosti práce, technických zařízení a předpisů stanovičích pracovní podmínky.

Nejčastější porušení předpisů BOZP

Nejčastěji byly zjištěny nedostatky v oblasti prevence rizik tj. porušení § 132a Zákona práce. Do oblasti prevence rizik se částečně zahrnuje porušení předpisů v oblastech skladování a nakládání s chemickými látkami. Tyto předpisy byly porušeny v 46 případech. Přibližně ve stejném rozsahu byly zjištěny nedostatky v oblasti školení a poskytování informací zaměstnancům tj. porušení § 133 odst. 1 písm. e) a písm. f) Zákona práce.

Nejzávažnější porušení předpisů BOZP

Nejzávažnější porušení předpisů BOZP bylo zjištěno v oblasti revizí plynových zařízení např. při revizi rozvodu plynu a spotřebičů nebyla ověřena funkce zabezpečovacích prvků STL regulátoru tlaku plynu, při revizi acetylenové stanice nebyly přezkoušeny bezpečnostní prvky, při revizi suchého plynoměru nebylo vyhodnoceno dodržení technických hodnot. Dále bylo zjištěno porušení předpisů BOZP v oblasti odborné způsobilosti např. u obsluh tlakových nádob.

Při dozorech dle zákona č. 174/1968 Sb., ve znění pozdějších předpisů, IBP zjišťují, že mnohé právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které užívají anebo budou vlastnit nebo užívat objekt nebo zařízení, v němž je nebo bude umístěna nebezpečná látka, nevědí, že jsou povinni zařadit objekt nebo zařízení do příslušné skupiny v případě, kdy množství

nebezpečné látky umístěné v objektu nebo zařízení je stejné nebo větší, než je množství uvedeno v příloze č. 1 zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dále bylo zjištěno, že právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které zjistí, že se na ně nevztahují povinnosti podle tohoto zákona, neplní povinnost tuto skutečnost protokolárně zaznamenat a kopii zaslat krajskému úřadu.

Nařízení vlády č. 406/2004 Sb.

Nařízení vlády č. 406/2004 Sb. blíže upřesňuje § 134a a § 134e zákoníku práce a značnou měrou přispívá k zvýšení prevence v oblasti závažných havárií, zejména v oblasti organizace práce, tj. pracovních a technologických postupů, v oblasti provozu a používání strojů, technických zařízení, dopravních prostředků, přístrojů a nářadí na pracovištích v prostředí s nebezpečím výbuchu. Obecné zásady prevence rizik, obsažené v ustanovení § 132a zákoníku práce se konkretizují na podmínky prevence rizika výbuchu. Důraz je kladen na pořadí důležitosti, v němž je třeba jednotlivé typy opatření přijímat. Nejdůležitější je předcházet vzniku výbušné atmosféry, kterému je možné předcházet zejména technickými opatřeními. K zabránění iniciace výbuchu najdou uplatnění i vhodná organizační opatření (např. zákaz práce s určitým typem nářadí, zákaz otevřeného ohně, apod.). Teprve v případech, kdy nelze vhodnými opatřeními vyloučit nebezpečí výbuchu, se uplatňují opatření ke snížení účinků výbuchu, kterými jsou například použití konstrukce odolné výbuchovému tlaku, odlehčení, popř. usměrnění výbuchu, potlačení výbuchu, zabránění přenosu plamene a výbuchu do dalších částí zařízení. Technická zařízení a ochranné systémy, pomocí nichž se uvedené opatření realizují, musí splňovat požadavky nařízení vlády č. 23/2003 Sb.

Nařízení vlády, ustanovení § 7 stanovuje, že zaměstnavatel musí zabezpečit, aby zařízení, která byla uvedena do provozu a používání přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení v prostorech s prostředím nebezpečí výbuchu splňovala další požadavky k zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu podle přílohy č. 2 části A k tomuto nařízení. Dále tento § 7 stanovuje, že zaměstnavatel zabezpečí, aby pracoviště s prostředím nebezpečí výbuchu uvedená do provozu přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení, splňovala požadavky stanovené tímto nařízením bezodkladně po provedení časově nejbližší změny tohoto pracoviště; v ostatních případech nejpozději do 30. června 2006.

Závěrem je nutno upozornit, že požadavky uvedené v nařízení vlády č. 406/2004 Sb. se netýkají jen velkých organizací v chemickém průmyslu, ale také malých organizací a podnikajících fyzických osob v potravinářském průmyslu (např. malých pekáren), v textilním průmyslu, v dřevozpracujícím průmyslu (např. stolárny) a jiných oblastí průmyslu (např. lakování). Požadavky uvedené v tomto nařízení vlády se od minulého roku uplatňují při vyjadřování IBP k projektovým dokumentacím staveb.

Ing. Oldřich Sněhota
IBP pro Moravskoslezský kraj
a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě

ZPRAVODAJ

Vydal: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, Národní informační, vzdělávací a osvětové středisko bezpečnosti práce, Jeruzalémská 9, 116 52 Praha 1, tel.: 221 015 811, fax: 224 238 550, IČ: 00025950, DIČ: CZ00025950
Vychází 4 x ročně v nákladu 3500 výtisků. Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 10068.
Termín uzavěrky: 23. 5. 2005